

Előfizetési árak:
egész évre 4 ft., félévre 2 ft.,
negyedévre 1 ft.
Egyes szám ára 8 kr.
hirdetések mérsékelt árak szerint.

**A lap megjelenik minden va-
sárnap**
Felelős szerkesztő:
FUCHS ANTAL

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Arpád-ut 20.,
hová a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adódnak.

Kiadóhivatal: Arpád-ut 20.,
hová a lap anyagi részét illető köz-
lemények és előfizetési pénzek küldendők
Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL

UJPEST- ÉS RÁKOSPALOTA KÖZSÉGEK TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAPJA.

Közegészségügyünk érdekében.

Előre kijelentjük, hogy jelen közle-
ményünkben nem az ötödik patika fel-
állítását, vagy az orvosok számának
szaporítását akarjuk pertraktálni, mert
van hála Istennek patika meg orvos
elég Ujpesten, hanem azokról a köz-
egészségügyi viszonyokról akarunk be-
szélni, a melyek éppen nem a legjobb
állapotban vannak Ujpesten.

Rá akarunk mutatni azokra az óv-
szabályokra és intézkedésekre, a melyek-
et az intéző köröknek a lakosság és
a közegészségügy védelme érdekében
a törvényes határokon belül figyelembe
venni és végrehajtani kellene.

A lakosság egészsége — mint min-
denki tudja — leginkább és leggyak-
rabban a tisztátalanság, romlott, egész-
ségtelen élelmiszerek és italok által
van kockáztatva, tehát első sorban
azokra kell figyelmünket kiterjeszteni
és az ellenőrzést azokra vonatkozólag
legszigorúbban gyakorolni.

Azonban be kell vallanunk és kon-
statálnunk, hogy éppen a különféle be-
tegségek ezen kuforrásaira fordítanak
legkevesebb gondot és ellenőrzést mi-
nálunk.

Mint már sokszor hangoztattuk, a
piacon azt árulhatják a mit akarnak,
naponként nagy mennyiségű romlott
gyümölcsöt, zöldségfélét és hamisított
tejet, turót, vaját stb. lehetne elkobozni.
Férges gombákon, döglött halakon és
efféléken már nem is ütközik meg az

ember, mert azok elárúsítását már meg-
szoktuk.

Azután nézzük csak meg, hogy mi-
lyen marhák kerülnek egyes mészáro-
soktól a vágóhidra, hisz szinte száma-
lom ezekre a nyomorult párákra tekin-
teni, a mikor azokat az utcákon végig
a vágóhidra hurezolják.

Sőt tudomásunk van arról is, hogy
egyes mészárosok a himlőoltóanyag
szerzésére használt beteg és főleg ki-
múlt borjúkat adják már évek óta el-
adásra, annélkül, hogy az illető mészá-
rosok ezt a mészárszék előtt kifüggeszt-
ett táblán jeleznék, vagy megtartaná-
k a törvény által megszabott vágha-
tási határidőt. Hát ilyen borjúhus élve-
zete egészséges-e? Nem kellene ilyen
lelkiismeretlen mészárosokat a leg-
nagyobb büntetésben részesíteni?

De nézzünk szét a hentések között.
A hentések, a mint tudva van, otthon,
a házi vágóhidon vágják, illetve ölik
a disznókat. Hány hentest fogunk ta-
lálni, kinek vágóhidja a legborzasztóbb
állapotban van és tisztaság tekinté-
ben kritikán alul áll. Miért? mert nem
részesülnek ellenőrzésben és olyan disz-
nókat ölhetnek, a minőket éppen jónak
és olcsónak találunk Ujpestenek, ők jól
tudják, hogy azzal nem törődik senki,
hiszen őket nem ellenőrzi senki, tehát
bátran ölhetnek akármilyen disznókat.

A pékműhelyeket egyáltalán nem
vizsgálják, pedig mi azt hisszük, hogy
ezeknek a tisztasága is befolyással van
az ember egészségére. Így aztán nem

csoda, hogy akárhányszor egész termé-
szetrajzi gyűjteményt lehet a sütemé-
nyekben találni.

Továbbá jól tudjuk azt, hogy hány
korcsmában mérnek hamisított, vagy
éppen műbort, vajjon ez egészségére
válík-e a fogyasztó közönségnek?

Nem hisszük.

A mi pedig az általános tisztaságot
illeti, arra sem mondhatjuk, hogy e
tekintetben valami fényes állapotok
uralkodnának Ujpesten.

Nem egy helyen tapasztaljuk, hogy
az udvarok tisztátalanok, azokban év-
ről-évre ott rothad a sokféle konyhai
hulladék, a házakból az utcára folyik
a szenny és istálló viz, az illemhelyek
nyitottak, évekig nem tisztítottak,
szóval a leghanyagabb állapotban van-
nak és legjobb melegágvul szolgálnak
az ártalmas bacillusok tenyésztésére.

Ezek mind szomorú és veszélyes ál-
lapotok, melyeket haladéktalanul orvo-
solni kellene.

A legnagyobb lelkiismeretlenség
volna ezeket az állapotokat tovább is
túrni és 35 ezer lakos egészségét né-
hány ember megkimélése miatt kocká-
rára tenni.

Ha nem elég az ellenőrző közeg,
akkor szaporítani kell azokat, ha az
ellenőrző közegek kötelességeiket pon-
tosan nem teljesítik, fel kell menteni a
szolgálat alól és pontosabb, lelkiisme-
retesebb személyekkel pótolni, mert a
községet veszélynek kitenni nem lehet
és nem szabad.

A „KÖZÉRDEK” TÁRGZÁJA

Diósyné-Handel Berta.

Az opera-száison vége fele járunk. Nem
lehet ugyan feladatunk a mögöttünk levő sai-
son fény- és árnyoldalait reprodukálni, mert
hiszen azt megteszik a napilapok, amde a
mikor az opera ezidei művészi sikerei Dió-
syné-Handel Berta asszonnyal össze vannak
forrva, örömmel teljesíthető kötelességünkke
teszik legalább róla szívünk egész melegével
megemlékezni.

Még élénk emlékezőnk, a mikor a Ber-
tácska köztünk élt, a mikor meg szó sem le-
hetett arról, hogy valaha a mi büszkeségünk
lesz, hogy magának babérokat, szülőhelyének
pedig dicsőséget fog szerezni.

Szerény, higgadt temperamentumu leány
volt. Halvány arczáról már akkor vissza-
tűkrözött a szép, a nemes iránt való fogékony-
ság, a képesség, a művészetre való erős
hajlam.

Első szereplésével a jótékonyosság oltárának
áldozott Ujpesten, Ujpestért.

Örömmel hallottuk a pálya kezdeten álló
leányt, mikor először esendült meg hangja
s nagy reményekre jogosító képességeit a
szűkebb körű nyilvánosság előtt kitarta. Zúgó
laps, szünni nem akaró éljenek képezték
jutalmát.

A mikor aztán megvált tőlünk s a világot
jelentő deszkákon aratta sűrű egymásután-
ban a diadalokat, arról szóljon a »Zenelap«,
melynek utóbb megjelent szakszerű cikkét,
a szerkesztő szíveségéből ime szórul-szóra
közöljük:

»Most hét éve meg országos zeneakadé-
miánk operaiskoláját járta; azóta egy évig
(Lipcsében levén szerződve) sajnálattal érez-
tük hiányát, s mióta hazahívtuk, elsőrangú
dramai énekesnővé fejlődött, a kinek itthon
enekelt huszonhárom szerepe közül im a leg-
jelentekenyebbek: »Fidelio«, »A zsidó nő«,
»Sába királynője«, »Tamora«, »Karen« és »A
navarrai lány« czimszerepe, Ortrud (»Lohen-
grin«), Fricke (»A Rajna kincse« és »A wal-
kür«), Amneris (»Aida«), Margit (»Fau-
st«), Sautuzza (»Parasztbecsület«), Gertrud ki-
rályné (»Bánk-bán« és »Hamlet« operákban),
Erzsebet (»Tannhäuser«), Janesi (»Janesi és
Juliska«), a grófné (»Figaro lakodalma«) —
nem említvén sem Valentine (»A Hugonot-
ták«, Alicze »Ördög Robert«, Berta (»A pró-
féta«, Donna Elvira (»Don Juan«, Amália
(»Az alarczos bál«, szerepeit, a melyeket
bármikor kész elenekezni, sem »Az afrikai
nő« czimszerepét, a melynek tanulásával
nemrégiben bízták meg, — sem Agatha (»A
bűvös vadász«, Micaela (»Carmen«) sat.
másjellegű szerepeit, melyet Nikisch Arthur
lipcsei »karnagsága alatt ott enekelt, még
mikor fejletlenebb hangjára és gyakorlatlan
ábrázoló képességére nem volt szabad »erő-
sebb« feladatokat bízni. Ma már Diósyné szí-
vesen lépne fel a »Walkür« Brühildje, vagy
az ép oly nagy igényű »Toldi szerelme« P-
roskája gyanánt.

Nemcsak alakító ereje, a jellemzésre for-
ditott színészi gondja, hanem a mely a-tól fel
a háromvonalas c-ig egyformán kiadós, az
indulat tüzetét áthatott mezzoszopránja és
énekudása is imponáns. Csak olykor nem bír
tuláradó hevén, súlyos, pasztózus hang-

anyagán uralkodni, s az egy-egy pillanatra
művésziellen, erdeshang tömege kizökkeneti
hangulatából a hallgatót, — de ilyenkor is
egy perc alatt felülkerekedik a művésznő,
s elemi erővel visszavarázsol az illúzióba, a
szívedély saját harmónikus világába; ez
pedig nehéz feladat s kevesen képesek rá
azok közül, akik hibájában osztoznak. Res-
zünkről Diósyné határozott egyéniségének,
hatalmas hanganyagjának, gazdag értele-
m-skálájának és merleket ismerő, tudatos törek-
veseinek már a legközelebbi jövőre a legjobb
sikert jósoljuk.

Az ifjú művésznő ezt a magas fokú ki-
képzést az orsz. zeneakademián Passi-Cornet
asszonynak, újabb időben, a Beethoven-
Berlinbe költözött Nicklasz-Kempner enek-
tanárnőnek — s bátran hozzátelhetjük: Diósy
Bela zenekritikus (1893 óta férje) szakkép-
zettségének is köszönheti, Operánknak nem
utolsó érdeke, hogy a nagyra hívatott művésznő
lekötve tartsa itthon nehogy majd a kül-
föld nyerje el tőlünk épen akkor, mikor gaz-
dag tehetségei teljes virágjukban pompáznak.

Jól esik nekünk mindezeket egy szaklap-
ban olvasnunk, melyről senkisémm mondhat-
ja, hogy Diósyné-Handel Berta asszonnyal szem-
ben bármilyen okból is elfogult lehet, sőt ugy is-
merjük a »Zenelap«-ot, mint a melynek kri-
tikája mindenkor szakszerű és szigorúan igaz-
ságos volt.

Hogy tehát az opera-száison művészi sike-
réről Ujpest is kiveheti a maga részét, azt
Diósyné-Handel Berta asszonnyal köszönjük,
a ki Ujpestet soha meg nem tagadta, a ki, ha
jótékonyágról van szó Ujpesten, mindenkor
örömmel jön közénk és epp oly odaadással

A községet veszélyeztető bűnösöket szigorúan meg kell büntetni, üzleteiket becsuktatni, úgy a mint ez minden a közegészségügyre figyelmes községben szokásos, mert erre a törvény kötelezi.

Ezekre figyelmeztetjük az intéző köröket, mert ezen állapotok orvoslására közegészségügyünk javítása érdekében már itt volna a legfőbb idő.

Lapunk ügye.

Emlékezhettek még olvasóink, hogy lapunk egyik megelőző száma humorisztikus mezbe öltötetett artatlan jellegű hírt hozott, „Megzavart parthiek” felirással arról hogy a helybéli »Közművelődési Kör» helyiségeiből egyik vasárnap délután az ott kártyázó tagokat azzal a megokolással, hogy a helyiségeket a kör elnöke egy lakodalmi ünnepség céljára engedte át, eltávolították. Ugyanakkor megemlítettük, hogy az elnök önkényesen járt el s ezért interpellálni fogják. E hír következtében Kohn Farkas ur, a közművelődési kör titkára, a sajtóval szemben használni nem szokott stílusban fogalmazott levelet intézett a lap szerkesztőjéhez, melynek végső sorában a hír rectifikálását kívánta, a mely kívánságának a szerkesztőség azonban, éppen a levél szokatlan hangjánál fogva, eleget nem tehetett, ellenben Kohn Farkas titkár urat a lap következő számának szerkesztői üzenetében illő módon megleckéztette. Ekkor derült ki, hogy az illem elemi részét nélkülöző s rectifikálásra szánt levelet Kohn titkár ur nem saját kezével, hanem a kör elnökének tudtával, beleegyezésével írta meg, ezért a leckéztetést kevesbé magára mint inkább az elnökre vonatkozóan tartotta. Lépéseket is tett az elnöknel, hogy ő maga, titkari állásából kifolyó ténykedéseért, elegetelt nyerjen. Az elegetelt késett s ezért Kohn titkár ur ezen állásáról lemondott, mindamellett barátai szorgalmazták az elegetelt, melyet aztán meg is kapott, meg pedig akkép, hogy a levelet az elnök sem akarván egyedül szavatosságot vállalni, belevonta a választmányt, mely hosszas fontolgatás-latolgatás után végre kimondotta, hogy a kérdéses levél tartalmát teljesen magáévé teszi s ezen határozatát kommentár nélkül a »Társadalmi Lapok» helyi folyóiratban nyilvánosságra is hozta. Azért vagyunk »ujtság», hogy lehetőleg minden hírt, legkivált, ha az lapunkkal összefüggésben van hozunk. Hoztuk is következő számunkban a választmány határozatát egész terjedelmében és esonkítatlanul, de siettünk

konstatálni azt is, hogy a Kohn titkár urhoz intézett szerkesztői üzenetben foglalt leckéből immár okuljon az egész választmány. Hogy mennyiben okult, mutatja az a határozat, melyet 8—10 választmányi tag jelenlétében hozott, betetőzve megelőző elhamarkodottságát újabb megfontolatlansággal. Dr. Steinhardt Bódog helybéli ügyvéd indítványára ugyanis, Fornsheim Zsigmond választmányi tag kivételével, egyhangulag kimondották, hogy lapunkat a körből kizárják. Ennek megtörténte után a 8—10 választmányi tag, az elnökkel együtt, könnyebbülten lelekkelt fel.

Megtörtént a satifaktió: teljesen meg voltak elégedve önmagukkal. Ez a furcsa eset eszünkbe juttatja az egyszerű svábót, a kit a magyar amügy istemgázába helyben hagyott. Úgy vett magának elegetelt, hogy beugrott a hazba s az ablakon keresztül mutatott füzet a magyarnak. No de, ha a 8—10 választmányi tag az elegetelt eme formájával meg is van elégedve, nincs meglegedve Kohn Farkas ur, a ki mindezek dacára sem vonta vissza lemondását és Fornsheim Zsigmond ur, a ki azt kívánta, hogy a határozathoz hozzájáruló minden egyes választmányi tag neve a jegyzőkönyvben örökíttessen meg az övével együtt, mint a ki az abszurd indítvány elvetését javasolta. Persze Fornsheim Zsigmond ur ezen kívánságát hajlandók nem voltak teljesíteni, mert hát egy jobb érzés kerekedett bennük felül: megijedtek egy pillanatra, hogy egykoron pirulniok kellend a közpöjtöttükkel hozott határozatért. Az ekkent maguknak szerzett elegettel egyébként lapunk is teljesen meg van elégedve, legkivált a lapok szerkesztője, a kivel szemben — mint halljuk — Dr. Steinhardt Bódog ezuttal feltűnő kimeletet, tapintatot, tovább megyünk, kegyelmet gyakorolt.

A jó ur ugyanis felemlítette, hogy a lap szerkesztőjének kizárását a körből csak azért nem indítványozza, mert a kérdéses közlemények szerzőjeül nem tekinti. Igazán nagyon kedves, jóerzésű ur. A lapok szerkesztője neki ezennel közszóval mond s minthogy a kegyteljes eszelekedetével bizalmát egész teljességben kideremelte, arra kéri dr. Steinhardt Bódog ügyvéd urat, a pocsolyába sülyedt Köll-fele »Első upesti takaré- és segély-egylet» volt ügyesét, hogy a mennyiben az egytel minden esíjót-bíjót alapjából ismernie kell, tegyen arra nézve praktikus indítványt: mi módon lehetne az »egylet» a piszokból, a sárból kiemelni s ezzel kapcsolatban: mi uton, módon juthatna a sok szegény ember keservesen szerzett és ott elhelyezett fillereikhez? Ha ezt megoldja, úgy nemesak a lapok

szerkesztőjének mint itt szinten — sajnos — érdekelt félnek, de sok szegény családnak örök hálájára számíthat.

Végzetül, a mikor magasra fokozott meghatottságunk immár elfojthatlanul kacajban tör ki, ezennel nyugtatjuk, hogy lapunknak kizárását a »Közművelődési Körből» tudomásul vettük, egyben megnyugtathatjuk a »Kört», hogy az ő dolgaikat lapunk hasábjairól mindezek dacára nem zárjuk ki. Ellenkezőleg: keltözött éberséggel figyeljük köz-művelődésünkre irányuló működésüket és azokat mindenkor méltatni fogjuk.

A bejelentési hivatal kérdéséhez.

Jó szolgálatot vélünk cselekedni egy a közügynek, mint egyeseknek, ha az intéző körök figyelmét ezuttal újabban felhívjuk a bejelentési hivatalnak Ujpesten leendő mielőbbi felállítására.

Úgy tudjuk, Ujpest és Rákospalota községek bizonyos összegű teher viselését vállaltak magukra évenkénti fizetési kötelezettséggel a felállítandó bejelentési hivatal fenntartására, de a bejelentési hivatal rendőri jellegű lenne. Nem tennék ez ellen sem kifogást csak egyszer már letesülne: mindazonáltal el nem hallgathatjuk, hogy a f. v. bej. hivatali főnállása óta elég alkalmunk volt meggyőződni arról, miszerint a rendőri jellegű bejelentési hivatal nem képes megfelelni tökéletesen sem a közigazgatás, — sem az adó- és illetékek beszédese vezetett a község, — sem pedig magánosok kívánalmainak, tulajdonságos rendőri jellege miatt: es mert megfelelő munkaerő hiányában helyes kezelést nem teljesíthet: akárhányszor megtörténik, hogy évtizedek óta Budapestben lakó egyen lakcímet megadni nem képes: ha azonban rendőri szempontból keresnek valakit és a kezeles alatt álló törzsanyagból elő nem kerül szorgosabb kutatás után, a kiselejté ett anyagban találják meg a keresettnek törzs-lapját rendes bejelentés lakással, es ott is lakik: ha azonban akár a kinektár, akár község — avagy magánosok — sokszor ezekre menő kövelelései forognak koczkan es a bejelentési hivatal kerestelik meg az illető lak-czímenek közlése végett, 10 esetben egyszer alig kapni helyes lakcímet, mert ily megkeresések egyszerű es rövidebb körültekintéssel intézletnek el, mintha az rendőrileg kerestetnek: holott ennek mindkét esetben egyformának kellene lennie.

Nem szándékunk ezuttal bővebben ismertetni a f. v. bej. hivatal mizeriáit, csak arra kívánunk utalni, hogy a két szomszédos község saját hatáskörében es együttesen állítson fel magának bejelentési hivalt. Ez sem kerülne

csillogtatja kitűnően iskolázott hangját a Colosseum szerény falai közt előttünk, mint a világ legelőkelőbb színpadjain a legkényesebb izlésű es követelő közönség előtt.

Legyen ő még sokaig a m. kir. opera egyik díszé s Ujpest büszkesége.

Kris-Kras.

Pistike szerencsége.

Beszélgő. Irtá: Horváth Sándor.

Éppen egy hónapja készülődnek a jó Gelencsér bácsi portáján valami nagy-nagy ünnepségre.

Az ötvenedik születésnapját akarják megünnepelni fényesen, hogy abból mindenki elvehesse az őt megillető részt.

Félszázados jubileum. Szép szó es hogy Gelencsér uram olyan viruló egészségben nevez el, még szebb színezetet kölcsönöz neki.

Még az utolsó, a legkisebb gyerek is alig várja, hogy eldöögghesse azt a néhány soros versikét, mit Dóra néni, az öreg dada éppen fél éve ottogat beléje nagy ügygyel-bajjal. Csunya betűk, sehogyan sem akarnak piczi szöszke fejerskéjében megragadni.

De azért két sort már megis csak eldöög nehezen. Most is éppen azt hajtogatja, miközben parányi kezecskéjében valami kalácsfelét majszoogat az aprólék.

Olyan kedves, olyan bájos kis gyerek ez a Pistike. Talán valamennyiök között ő a legszébb, pedig — apjuk díszére váljek — éppen tizen vannak. Öt fiú, öt leány.

Be sokszor elmereng rajtuk az apjuk két szemé világa. Ez a kis gyermekhad-sereg a mindene, mennyországa, üdvössége, boldog-

sága. S ha netán elfogná a jövő aggodalma, csak azzal áltatja magát, csak azzal vigasztalja aggódo szívét, hogy aki adta, majd csak megsegíti a felnvelésben is. Meg aztán az sem mindennapi dolog, hogy tíz apró emberke husz parányi keze ránkassa apai köntösét — egyre kiabálva: »papa kenyeret!« ...

S ez a két szó ha átrillan agyán, már elég vigasz, hogy apai szívet megnyugtassa. Neki vigasz, pedig Isten látja lelket sem gróf sem báró, de még csak birtokos sem, meg kevesbé szolgabíró, hanem csak egyszerű falusi — jegyző. Szereti a családját, bar a jó Isten áldását már a *hatodiknál* sokalta, de már akkor is csak azzal vigasztalta magát, hogy csak annak ad az Isten apróleket is, akit szívéből szeret.

Tísi dejet tísi ajta

Edje esat azt mondatja . . .

— Edje esat azt mondatja . . . mondatja . . .

— No tovább már te kis szöszke koczos te! — zsembel a köszöntőjébe megrekedi apró emberkerek a jó öreg Dóra néni, — hát most sem tudod? Holnapután már a papa előtt kell elmondanod es még most sem tudod egyfolytában elmondani. No hallod én már szegyelmem magamat... Ejnye — ejnye . . .

— Doja néni, edes Doja néni seditsen, medatadtam! . . .

— Hallom, hallom, azaz dehogya is hallom!

Igy ment a verstanulás napról-napra s a jó öreg dada áldott jó szívével, olyan türellemmel, oly edes, mézes szavakkal segédkezett a nehéz fejű kis esemetének.

A többiek már mind tudták, csak a legkisebbik a Pistika ajkan akadozik meg a szó, a két sornál sehogy sem tud tovább jutni egyfolytában.

Már a szegény Dóra néni is röstelli a dolgot, hogy nem tudja azt a parányi versikét beleoltani, de majd a háta mögé bujlik, (már mint a Pistike háta mögé!) s ha megakad, hát sugva kiségti! . . .

A jó Gelencsér bácsi nem is sejté azt a nagy herce-hurczát, ami az ő portáján folyik, míg az irodájában aktái közé temetkezve bibelődik a sok furábbnál-furább históriával. Éppen most is azon tepelődik, mert is ment annak a Borostyán Pálnak a csikaja a Molnár Gábor kukoriczájába, most nem lenne annyi baja a taksálással, meg ezzel a hosszulevű paksametéval . . .

A törvénybíró uram éppen az imént hozta meg a hírt, hogy a csikó bizony jócskán letördelt abból a kukoriczából. Főler vagy husz pöngővel, mert sokat behevert felérésibe.

Azán meg az a legnagyobb baj a Borostyán Pali meg letagadja, vallig tagadta, hogy az ő csikaja követte el azt a hallatlan turpisságot, pedig a nagyreményű loivadékok rajta is csiptek, csak Borostyán Pali neve hiányzott róla. S ez volt a hiba! Ez bizony, mert amint észrevettek ő kelmet, egyet rugott a levegőbe s köd előttem köd utánam, úgy elnyargalt a tett mezejéről, mintha bizony ott se lett volna!

Csikó ide, csikó oda, illik nem illik, de ez után a kis história után visszatértek a születésnap ünnepelesére, mert meg nagyon hosszú nyúinek ez a kis história.

Felviradt a nagy nap: már a hajnala is

többségre, mint a mennyit a hozzájárulási költség kitesz. Mondjuk Újpest R.-Palota 45.000 lakossal bir. Ennyi ember sűrű lakváltozásainak nyilvántartásához elégnék tartjuk egy vezető mellett 3-4 őrnek segédkezőjét: s ha tekintetbe vesszük, hogy a főv. bej. hivatal ez idő szerint egy-egy lakezim után 15 krt szed, továbbá nem hagyjuk figyelmen kívül a bejelentési kihágásokból befolyó bírságokat az ily uton befolyandó pénz már maga is tekintélyes összeget képviselne és a bejelentési hivatal költségeit nagy részben fedezné: eltekintve attól, hogy a községi adóknak évenként elég csinos összeget kell az állami adókkal együtt törlesbe hozni a miatt, mert a mikor a 1. oszt. ker. adó esedékessé vált — tekintve, hogy az összeírás november hóban eszközöltetik — már alig 15-20%-a található az összeírásakor felvett helyen: ha még ehhez hozzávesszük azt a bizonyos részt, a mely csak azért szeret költözködni, hogy adóik és egyéb tartozásaik elől bujdossek, új lakását szándékosan a valónak meg nem felelően mondja meg ott a honnet elköltözik s így sokszor éveken át ismeretlennek vetetik.

Ezen viszály állapotok a bej. hiv. illetékeppen felállításánál teljesen megszűnnek. Ha azonban ez már késő volna, úgy az előjáróságok oda hatni igyekezzenek, hogy a be- és kijelentési lapok 3 példányban állíttassanak ki. — eltérőleg a fővárosi szokástól és a harmadik példányok a rendőrségtől napoként az előjáróságoknak átszolgáltassanak, hogy így minden előjárásnak be- és kijelentési lapszerű alapuló nyilvántartása lehessen, a mely rendes kezelés mellett még mindig értékesebb az előjárásnak saját ügyei elintézésére a rendőri jellegű bej. hivatalnál, a hol számtalanszor egy figyelő kiállításával már az utolsónak kitüntetétt lakás rosznak vetetik.

Azt pedig egyáltalán elfogadhatónak nem tartjuk, hogy a főv. bej. hivatal köteleibe soroltassunk, eltekintve attól, hogy a bejelentési kihágások tárgyalása vegett is Budapestre kelljen járnunk, de ha csak egy lakezimre is legyen szükségünk — egy napi idővesztés, 15 kr. értesítési díj, oda és vissza villamos — ez nagyon drága lakezim lenne.

Heti tájékoztató.

Május hó.

23. vasárnap. *Dezso.* Gróf Khuen Hédervary horvát bán szül. 1849. Id. Abrányi Kornél zeneszerző és író 50 éves jubileumi ünnepe Budapestben a vigadóban.

24. hétfő. *Janka.* Viktória angol királyné szül. 1819. (Keresztjáró nap.)

rózsákat festett a Gelencser uram háza ablakára, nem is, hanem eleje akasztott havas-csipkés függönyökre, s midőn a téli nap első sugarai is felragyogtak a látbatáron, oly szépen üdvözöltek az ajtón kilépő jegyzőt, erősen deregedő hajfűrtjeit mintegy aranykoronával akarván övezni.

A hajnali szellő is olyan edesen sutogott feleje, mintha bókóló virágokkal együtt ő is üdvözölni akarna a felszabad terhet viselő jó családapát. Üdv neki!

Delután összegyűltek a vendégek, s körülültek a gazdagon terített asztalt, míg a tiz magzat, mind egy kis hadsereg, vagy még jobban mondva, mint egymásutánban következő tiz orgonasíp, a szublotok előtt foglalt helyet kifeszített mellet.

A kis Pistike volt a legutolsó, még ő is kidüllesztette mellét, bár lopva-lopva az öreg Dora nenire pislogott, hogy véletlenül ott ne hagyja, mert bizonyosra veszi, hogy akkor belesül mondókájába.

Már rá került a sor, a vendégek szeméi, de még az apáé is könnyben usztak, midőn a kicsi apró emberke neki fohászokodva félig kemény, félig pityergeshez közel álló hangon belekezdett a dikezőjába:

Tiesi dejet tiesi ajta
Édje esat azt mondatja . . .

Itt már megakadt, s már sirva is fakad, ha segítségére nem jó egy jelenet, mely az apát majdnem a földre sújtotta.

Nagy robajjal nyitják be az ajtót e szavakkal:

— Megjött! Megjött! Itt a golya! Kettőt hozott olyan szépek! Egyik fiu, másik leány!

Ez volt Pistike szerencséje, különben csakugyan — belesül a versebe.

25. kedd. *Orbán.* (Utolsó fagy, szent.) Az osztrólenkai ütközött. Diebitsch hadvezér győzelme 1832. Mária Terézia megkoronáztatja magát Pozsonyban 1741ben. (Ker. járó nap.)

26. szerda. *Fülöp.* A török szultán új katonai rend felállítását rendeli el 1826. (Ker. járó nap.)

27. csütörtök. *Aldozó csüt.* Pitt Vilmos, angol államférfi szül. 1759.

28. péntek. *Vilmos Tóth Vilmos,* a főrendiház elnöke szül. 1830.

29. szombat. *Miksa.* A magyar országgy. elfogadja a közös ügyeket 1867.

HIREK.

— **Eljegyzés.** Révai Gyula újpesti áll. elemi iskolai tanító eljegyezte Neuzsl. Mariska kisasszonyt Újpestről.

— **Kolozsvary Gyula tavozása.** Az egész község lakossága a legnagyobb sajnálattal vette a hírt, hogy Kolozsvary Gyula rendőrkapitányunkat megis áthelyezik Újpestről, Budapestre. Rosszul esik mindnyájunknak, hogy a rendőrkapitányt, — ki itt léte alatt igazságos és tapintatos működése által az összes polgárok szeretetét és nagyrabecsülését vívta ki — el kell veszítenünk. Még pedig azon egyszerű oknál fogva, mert a főkapitányunk eszebe jutott a kerületi kapitányokat össze-vissza helyezni. Ezt az eljárást mi nem tudjuk helyeselni, mert nem találjuk indokoltnak akkor, a mikor egy köteleseget mindenkor híven és pontosan teljesítő hivatalnokról van szó, a ki magának példátlan működésével tekintélyt, egyéni szép tulajdonai által pedig népszerűséget és köziszteleket tudott szerezni, miáltal a harmóniát — a mi csak ritka esetekben létesül — a rendőrség és polgárság közt fenntartani képes volt. Ilyen körülmények között nem válhatik az áthelyezés az ügy előnyére, a mikor egy rendőrkapitány egyéni hatásával jobban tud hatni a polgárokra, mint esetleg egy másik egész karhatalmi súlyával. Hanem mi azt hisszük, hogy a község lakossága az áthelyezés ellen lépéseket fog tenni és azon lesz, hogy Kolozsvary Gyula rendőrkapitányt minél előbb visszahelyezze. És ha a visszahelyezés nem sikerülne, akkor ajánljuk a rendőrkapitányt, hogy akassza szegre ezt a terhes, haládatlan és szeszélynek kitétt hivatalát és kezdjen Újpesten ügyvedői gyakorlatot. Mi azt hisszük, hogy ez fényesen kárpótolná mostani állását. Tehát mi nem buesuzunk!

— **A legújabb művésznők.** Már mint a miénk: újpestieké. Épen mai tárcánkban mellátjuk egyik, szinten magunkénak vallott, művésznőket s már egy második csillagról kell hírt hoznunk, a ki tegnap este adott számot arról, hogy képességeit, tudását tanárnője: Maleczkyne és a zene akadémia tanárai mivé fejlesztették. Berenyine-Hazafy Hermin asszonyról van szó, a ki a zeneakadémia opera osztályának évzáró vizsgája alkalmából mint végzett növendék az opera színpadán első ízben »Rigolettó«-ból, majd utóbb »Hunyady László«-ból a La Grange-ariát énekelte.

Bátran állíthatjuk, hogy a nehéz feladatokkal igen könnyen birkozott meg: gyönyörű technikájának és művészi hivatottságának kétség-telen jelet adta. Előadásába melegség, lágyaság vegyült, stakkatói, trillái valóságos meghódították a nagyszámú közönséget, melynek sorában ott voltak: Baró Bánffy miniszterelnök, Wlassits kultuszminiszter és Perczel belügyminiszter is. Berenyine-Hazafy Hermin asszonnyal, tehát ismét gyarapodtunk a művészetben mi újpestiek s az eddig hallottak után a világot jelentő deszkákon szép jövőt, sok babért jósolunk neki. Az ő diadala a mi diadalunk is lesz, reá mindenkor büszkek leszünk.

— **Az Országgyűlési választók névjegyzékének kiigazítása** f. hó 18-ika óta javában folyik a község háza. Mady Lajos bizottsági elnök és Kárpáti József, Busffy István és Csepregyhi Pál bizottsági tagok buzgó közreműködése mellett. Most már csak a betűsorba valószedes van hátra, aztán 15 napra közszemlére teszik ki, a mikor bárki is meggyőződhetik, hogy nem-e maradt ki? Ugyanezen idő alatt a felszólalások is beadhatók.

— **Dramai est újpesten** Somló Sándor a budapesti nemzeti színház tagja színi tanodá-

jának végzett növendéke: Szalay Károly f. é. május hó 26-án (áldozó csütörtökön) a Colosseum diszitett termében »Dramai estélyt« rendez. Az estélyen a művész- és íróvilág több jeles tagja fog közreműködni a következő műsorral: »Magyar ábránd«, zongorán előadja: Csillag Rózsa k. a. »A szökevény«, költemény, írta Temérdek. Reviczky versek, szavalja: Szalay Károly. »Rip van Winkle belépő dala«, énekl: Ormai Andor ur, zongorán kíséri: Keller Imre ur. »A boldogtalan aszony«, monológ, előadja: Gyöngyösi Cecil k. a. »A századvegi mamák«, humoreszk, írta és felolvassa: Boross Vilmos író, a »Hivatalos lap« szerkesztője. Ezután következik »Fra Girolamo« Somló Sándor tragédiájának 3-ik felvonása. »Dalok« énekl: Beregi Erzsike k. a., zongorán kíséri: Csillag Rózsa k. a. »Kárterítés«, vig monológ, előadja: Tarján Aladár ur. »Vissza várlak«, költemény, írta: Endrődi Sándor, szavalja: Kálmán Margit. »Monológ«, írta: Gabányi, előadja: Szécsi Sándor ur. Ezen estélyre felhívjuk Újpest műpártoló közönségének figyelmét, és bizton hisszük, hogy közönségünk tömeges látogatással fogja honorálni közönségünk szülővárosát, Szalay Károly urnak azon ígéreteket, hogy tanulmányainak eredményét szülővárosára intelligens közönségének bemutatassa. A közönség figyelmébe ajánlatik, hogy az előadás — tekintettel a műsor terjedelmére — pontosan kezdődik.

— **»Társadalmi életünk«** című rovatunk mai számunkból terszűke miatt kiszorult. E rovatban lapunk jövő számában meglepetést fogunk szerezni olvasóinknak.

— **Titkár, a ki mégsem titkár.** Az újpesti »Közművelődési kör« választmánya, mint halljuk s a mint egyebütt is olvassuk, a lemondott Kohn Farkas titkár helyébe Dr. Boros Mórt választotta meg. Ha ez valóban megtörtént, úgy nem értjük a választmány eljárását. Az alapszabályok egyik cikkelye határozottan kimondja, hogy az összes tisztviselőket a közgyűlés választja. A mennyiben tehát a titkár lemondott, kötelessége lett volna az elnöknek azonnal rendkívüli közgyűlést összehívni s az új titkár megválasztására iránt előterjesztést tenni. Ha ezt nem tette s a választmány által választatta meg az új titkárt, úgy az, működjek bár, mégsem titkár.

— **Az újpesti zeneművelő egyesület** f. hó 8-án, miután *Nádasy Gusztáv* egyesületi titkár tisztsegeről lemondott, helyébe *Ugró Gyulát* választotta meg egyhangulag és nagy lelkesedéssel.

— **Sport.** A budapesti tavaszi löversenyek a múlt vasárnap véget értek. Az e napi versenyre mult számunkban közölt tippem elég jól beváltak, mert *Sehr möglich*, *Pagát* és a *Lederer* istállóból *Hygica* elsőként, *Balek*, *Ignác* és *Cereál* helyre jöttek be. A városligeti versenyter kapui most augusztusig zárva maradnak. De azért folynak a versenyek addig is: Beesben a Derby »kek szalagsja«-ért a monarchia telivereinek színe-java veszi fel a küzdelmet *Saphirral*, Németország küldöttjével, hisszük, hogy nem eredménytelenül. Alagon a jövő hónapban 6 versenynap lesz azonkívül Köttingbrunn, Lemberg, Krakó és Sarajevo azon hely k, ahol erdekes löversenyek lesznek. A tatai versenyek megszűnnek s ezentul Győrben fog a magyar lovaregylet a tatai versenynap helyett löversenyt rendezni.

— **Vigszínház.** Egész heten a »Triibye« hipnotiku s dráma ment. — folyton telt ház előtt. Ugyanezt fogják adni hétfőn is a »Magyarországi hírlapírók nyugdíjintézete« javára olykép, hogy az előadás tiszta bevételét a színház 500 irttal biztositja.

— **Balletmesternő Újpesten.** Nem Müller Katiczáról, az Operától elbocsájtott primaballerináról van szó, mert hisz ő balletmesternő nem volt. Egy valóságos balletmesternőről akarunk megemlékezni. *Baron Róza* asszony ez, a kinek, nem lehetetlen, holmi *Nopcsa*-féle intendáncosok miatt kellett annak idején, daczára, hogy magyar, a külföldre menekülnie. Mint ballerina bejárta az egész világot s utóbb a prágai kir. német színház balletmesternője volt. A honvágy végül erőt vett rajta s hazatért, Újpesten telepedett meg s a Bocskay-utca 33. sz. alatti házban tánciskolát nyitott, ahol nemcsak ballerínákat képez, hanem az összes szalontánczókat is tanítani fogja felnőtteknek úgy, mint

gyermeknek. Ajánljuk őt a közönség pártfogásába.

— **Névmagyarosítás.** Kiskoru Weisz Mor tati illetőségű ujjpesti lakos. nevét belügyminiszteri engedéllyel „Fehér“-re változtatta.

— **Szeszélyes május.** Az idei májusra nem lehet rámondani, hogy az évek legszebb hónapja. Olyan szeszélyesen viselkedik, hogy egy napi kellemes élvezésért egy heti esővel bosszant. Különösen a kiránduló helyek vendéglősei haraguszna a rossz viseletű májusra.

— **A csőd.** Mindek Kálmán ujjpesti bűrkereskedő huszonháromezer forint adóssággal megbukott, előbb azonban egész üzletét potom áron eladta. A törvényszék ebben hamis bukást látott, s egy hónapi fogházra ítélte múlt szombaton a vádlottat.

— **Ismét Rákoson.** Az összeütközéseknek szép statisztikáját lehetne összeállítani, a melyek már a Rákos rendező pályaudvaron történtek. Tegnap ismét összeütközött két gép, minek folytán több kocsi is összelőrött. Szerencse, hogy a szerencsétlenségnek embélet nem esett áldozatát.

— **Elgazolta a kocsi.** Vioszt György 66 éves földművelő Rákospalotán hétfőn delelőtt kocsijáról leesett, s a kerekek keresztül mentek mellkasán. Hat bordája törött be, s e sérülései halálát okozták.

— **Nyári multság.** Az első idei nyári multságrol veszünk hírt. Az »Ujjpesti önkéntes Tűzoltó-egylet« tartja f. é. június 5-én a rákospalotai parkvendéglőben. Mint a »Meghívó« mondja: a tanezvizigalom tiszta jövedelme tűzoltó-eszközök beszerzésére fordítatik, s ezért felültetések is köszönettel fogadhatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Belépti díj: személyjegy 80 kr., családjegy 1 forint 20 kr., tűzoltók egyenruhában személyenként 30 kr. Összintén kívánjuk, hogy az anyagi siker ne maradjon az erkölcs mögött. Ha az egyletek közül valamelyik, ugy első sorban a tűzoltóegylet szolgálja arra, hogy a közönség minden kinálkozó alkalommal hathatósan támogassa. A községi tűzoltóság szervezése meg mindig a vajudás stádiumában van. nagy szükségünk van tehát arra, hogy az anyagi haszon nélkül önként vállalkozó tűzoltók kedvüket ne veszítsék. Ezuttal is buzdítjuk őket azzal, hogy multságaikon nagy számban megjelenjenek.

— **Kofaribillió.** Múlt szerdán az ujjpesti István-teri piacon ugyancsak szépen titulálta egymást két kofa, mely kifejezésekkel itt kiírni

nem lehet. Ballagi a szótárában nem birt annyi kimondhatatlan szót összegyűjteni, amennyivel ez a két piaci dáma egymást traktálta. A esetpátonak az lett a vége, hogy tettlegelésre került a dolog és egy rendőr az egyik kofát bekísérte a kapitánysághoz. Ilyen esetben nem ártana mind a két fél hüvőre tenni, hogy megtanulnak, miszerint nyilvános helyen nem szabad közszemérmert sértő kifejezéseket használni.

— **Az első magyar nőorvos.** Gróf Hugonay Vilma, Wartha Vince műegyetemi rektor neje az, a kit penteken avattak fel orvostudorrrá a budapesti tudományegyetemen s a ki ma már a betegeknek rendel is.

— **A »Zenelap«** legutóbbi száma igen változatos és érdekes tartalommal jelent meg. Még pedig: A magyar zenészek nyugdíj intézete. Ötven esztendő (id. Ábrányi Kornél arczképevel) Párisi levelek. Tegytek ki a szívemet ... (vers.) Ujdonságok. Dategyesületi ügyek. Különtelet hírek. Kritikai szemle. Uj zeneművek és hírdetések. A zenelap előfizetési ára: televre 2 forint, mely összeg a kiadóhivatalba Budapest VIII. Práter-u. 44. küldendő.

— **A budai csaszarfürdőben** 1897. évi január hó 1-től aprilis 30-ig 120 vendég lakott és 79.707 vendég fürdőlt.

— **Elfogott betörő.** Múlt év szeptemberben Radnai Mano bérlónek az ujjpesti népszigeten levő lözsdehódeját egy éjjel feltörték s különböző árukat elvittek. A rendőrség a betörőt Mautner Moricz személyében valahára kézre kerítette, a ki a betörés idején Radnainai volt alkalmazva, de Radnai időközben elbocsátotta. Elbocsátásakor Mautner azt mondta Radnainak, hogy meg fogja bántani, a miért elbocsátja. Tagadta, hogy ő követte el a betörést, de minden ellene vall.

Szerkesztői üzenetek.

Belga 13. Ne féltsé ön szerkesztőnket. Ember ő a talpán. Megnézi a legendy, megnézi önmagát, aztán a többit tudja.

Kalmány Helyben. Lehet, de csak a jövő hónapban. Türelem.

K. Cz. Helyben. »Piszkosságok« A cikkek ele oly személyek ellen van irányítva, a kik a kíméletlen támadást meg nem érdemelték. Nem közölhetjük, Andrejka barátunknak. Azt a faipariskolai cikket, azt regen várjuk. Várjuk még?

Zs. B. helyben. Nem nekünk való. Küldje be más lapnak, a hol kapnak az ilyesmin.

Csip-Bern. Lapunk rendszeren este 6 órakor záródik, ha a szükség ugy kívánja később is. A 6 óráig érkező érdekes közlemény mindig bejut.

Zelma. Verset ritkán közlünk. Akkor is csak ismert kezekből és ha jó. Ont nem ismerjük, de — a mi a fő hiba — a vers nem is jó.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy f. évi május 1-je óta vendéglőm mellett (Károly-utca 36. sz. a.)

kifőzést nyitottam,

hol minden időben a legjobb ételeket lehet kapni. Főzőrekvésem oda fog irányulni, hogy ugy mint eddig, ezentul is a közönség igényeit minden tekintetben kielégíthessem.

Magamat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlva maradok,

kiváló tisztelettel

LORBERSBEK KÁLMAN

vendéglős.

Eladó telkek.

Az „Ujjpesti kereskedelmi és iparbank“ tulajdonát képező

Földessy-féle telkek

szabad kézből eladók.

A venni szándékozók ez ügyben bővebb értesítést nyerhetnek minden héten *szerdán délután 3—5 óra* közt a bank helyiségében Ujjpest, Árpád ut 3. szám.